1 Yon
Yonro Nakaya Koretero Nakangoyingo

1 Yonro Mande Tabango

Yon ngu kuri dogoni yeyingo, ngu naruno nguno, ene nga so uyi koreteroga, nga nakangoro, Esiya merako oni simoo bare nowoondoyemo hamoo teyingo, nguro soweyoyunoyingo. Ngu narungga ngu, Yon ene Epesas endemo nguno oruwo.

Yonro ingonduduni ngu eraya. Ingonduduni gura ngu, ene oni simoo bare Yisasro nowoondoyemo hamoo teyingo, nguro mande yanggango eyingo. Ene kuri nowoondoye hamoomonggo Anut inowonggoku ngu, gome oorengo. Ataga ngu, ene enengo oni nguro nowoondoyi oorengo tetenggo. Yonro ingonduduni gura ngu, etuyeroyingo oni godange, nguro ingonda teyi, ero eyingo. Ngu etuyeroyingo oni godange, ngundo ngandiro etenggo. Noorengo gowenani biyomi oorengo oorooteku, muringga nguno ngu, Yisas ene oni noore ngandiro, ma tunootewa. Ene ngu, noore ngandiro ngu, enengo goweyi ngu songo guradiro oorengo, ero eyingo. Ngu godange oni etuyeroyingo gidarega, ngundo ngu, ngandiro ingootenggo. Ingoyingo urungga yoweroyi ngu, hamoo oo koreteyingo, ero ingootenggo. Nowoondoyi teweroyi muringga ngu oo bodaga nangge, ero etenggo. Ene oo metemi nguro ma ingondudu tetenggo. Ngu oni gidarega

ngu, ene Krayisya mundiyi tetenggo. Ngu muringgano, nguno ngu, Yondo oni simoo bare nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu hamoo mande nenengo oorengo ngu, ero etuyeroyingo. Nguno ngu, godange oni etuyeroyingo, nguro muriye biyomingga ngu yootunoro, tunoo oorengo etuyeroote.

Nga buk ngaro mande gumi gumi ingoweroyi, ngu ngandiro ooroote:

* Hamoo ingondudu oorengo ngu, nga so uyingga ngano ooroote. 1:1-4.

* Soru himi nguro mande murini, ko ooreri nguro mande murini, ngu ngandiro ero ingowanggo.1:5-2:17.

* Ene komo Krayisro mundi tetenggoku simoo bare, nguro ingonda teyi, ero mande eyingo. 2:18-29.

* Nooreya eyingo, noore mete Anut nangoni ngu wirikoro, ko Setanro nangoni nguya wirikowato.3:1-4:6.

* Anutdo ngu nowoondoyi teweroyi muringga, nguro simburi oorengo. Ngu muringga ngu gome oorengo, nguro noore nguya ngundiro nangge, dobookurinanimboro nowoondoyi teyunoro, nguro ingowato. 4:7-5:5.

* Oo kabusagobo mande eyingo, Yisas Krayis oowooyi bingami ero okooweroyi, ko suwooyi sano sugi sugi keta oruweroyi, nguro mande. 5:6-21.

Suwooyi Sano Keta Oruweroyi Nguro Mande

1 Nga Mandega Suwooyi Sano Keta Oruweroyiga ngu, noorendo wesiyoro ero

etuyerootetoku ngu. Nga oo nga kurimi oorengo
oruwoku, ngu noore ingoro, doongenanimbo
nguya kenoyingo. Noore kandenanimbo nguya
dowooro kenoyingo.*
2 Ngu Suwooyi Sano Oruweroyi Ketangga ngu,
tunoo oorengo endesina tunootetoni, noorendo
ngu kenoyingo. Ngundiro nguro, ngu Suwooyi
Sano Keta Oruweroyiga, nguro mandeni, yeno
wesiyoro, ero etuyerooteku ngu. Ngu ene
kurimi enengo eweyi Anut tanggeyimo oode,
ngunonggo, ene nooreno tunootetoni, noorendo
ene kenoyingo.
3 Noorendo ene kenoro, mandeni nguya kuri
ingoro, nguro noorebana, yeno nguya, nguro
mandeni ero etuyerootetoku ngu. Nguno ngu, ye
nguya enengo mandeni ngu ingoro, nooreno om-
butoyiga, nooreya nowoondonani guranangge
yewato. Ngunonggo, noorengo bidodo nowoon-
donani guranangge Awananimo yero, ko, enengo
Nangoni, Yisas Krayisya, gobooro oruwato.
4 Noore mande nga nakangootetoku, nguro
noorengo oni oni tetetokungga, ngu gome
oorengo tunooteni.

Noore Komo Soru Himimo Oruwato

5 Anutro Nangoni, ngundo mande, nga etoni,
ingoyingo. Nguro noorebana yeno ero etuye-
rooteto. Ngu ngandiro: Anut ngu soru himi
oorengo, hamoo oorengo, Anutno ooreri bodaga
kini.†

---

* **1:1:** (Suwooyi Sano Keta Oruweroyi Mandega ngu, Yisasro ngundiro ete). † **1:5:** (Anut enengo mandeni murini, ngu nenengo oorengo ngu, soru himi ngundiro).

6 Ene noorendo ngandiro ewato. Noore Anutya
nowoondonani gobooro guranangge ero ngu,
ko, noore suwoo ooreriko endeyowatoku ngu,
arisa, noorengo mandega etetoku, ngu godange
oorengo eteto. Yo, noore ngundiro ero ngu,
asa, Anutro mandeni murini, hamoongga ngu
nowoondonanimo, nguno ma ooroote.
7 Ene, Anut, enengombo soru himi oorengo.
Nguro ngu, noore enengo soru himimo endeyoro,
ootooro ngu, asa, noore dobookurinanimboya
nowoondonani gobooro guranangge siyero
oruwato. Nguno ngu, Anutro Nangoni, Yisas,
nguro sidu darowo, ngundo noorengo weti
mbumbuwa bidodo sonowooro, andangewoku,
ngunonggo noorengo nowoondonani gome
metemi sarayi tunootete.

8 Noore weti mbumbuwa kini, ero ewatoku
ngu, asa, noorengombo noorengo nowoondonani
ngu ganangoro, godange eyinooteto. Nguno ngu,
hamoo mande ngu nowoondonanimo hamoo
oorengo kini.
9 Noorengo weti mbumbuwa teyingo ngu,
suwooyi sano, Anutno noorengo biyominani ngu
yootunoro ewatoku ngu, asa, Anutdo newende
hamoomonggo, noorengo weti mbumbuwa
andangero yokoro, ene noore ma yoyokowa.
Kini, Anutdo enengo muri gome nenengo,
ngunonggo, nooreno muri oo biyomi ngu bidodo
sonowooyunoro yoyeni, noore oni gome metemi
oorengo tunootewato.
10 Noore weti mbumbuwa ma teteto, ero ewa-
toku ngu, asa, noore Anutya godange oni, ero
oowooyi biyomi ewato. Yo, ngundiro etooye ngu,

asa, enengo mandeni, noore nowoondonanimo hamoo ma ooroote.

2

Krayis Ngu Noorengo Hoorooweyeroyingo

1 Ye nenengo Kristen simoone, no nga mandega, yengo nakangoyunootenoku nga ngu, ye weti mbumbuwa ma tewero, ero nakangooteno. Ene oni gura weti mbumbuwa tewaku ngu, noorengo hoorooweyeroyingo oni, ngu Awanani, Anut tanggeyimo, eneya gobooro oorooteri. Ngu oni gome nenengongga, ngu Yisas Krayis.

2 Ngu Yisas Krayisngga, ngundo noorengo weti mbumbuwanani, nguro kowuri urungga koorowooro, wetinani andangeyingo. Yo, ene noorengo weti mbumbuwa ngu andangero, ko, mera bidodomo oni simoo barero weti mbumbuwaye nguya, ngu bidodo andangeyunoro hoorooweyeroyingo.

Oni Anut Hamoo Ingooteku Ngu, Ene Anutro Murini, Ngu Keyoote

3 Ene noore Anutro mamana mande ngu keyowatoku ngu, asa, noorengombo Anutro murini, ngu gome oorengo ingowato.

4 Ene oni gurado ewa, no Anutro gome ingooteno, ero, ene Anutro mamana mandeni ngu ma keyoro ngu, asa, ene godange oni. Ngundiro nguro, Anutro hamoo mande ngu, ene newendemo nguya kini.

5-6 Ene oni gura Anutro mande ngu gome ingoro, keyoro ngu, asa, ene newende bidodo Anut inoro oorootekungga, ngu hamoo noore

ingooteto. Ndadiro nguro, noore enedodo Anut
newendemo uro oorooteto. Ene oni gurado
ewa, no Anutya oorootero, ero ewaku ngu, asa,
ene Yisas Krayisdo gome nenengo endeyoyingo,
ngundiro oorengo nenengo endeyowa.

7 Ye Kristen dobookurine, nondo mamana
mande nga keta, amana gura, yengo ma nakan-
goro yunooteno. Kini, nga mamana mandega
nga, ngu yendo kurimi oorengo nga mamana
mandega nga yoro, kandangero ingoyingo.

8 Ene nga mamana mandega, ataga nondo
yengo nakangootenoku nga, ngu mamana mande
keta gura. Noore ingooteto. Nga ngu, Yisas
Krayis, enengo koni, ngundo nowoondonanimo
ko tete. Ngundiro nguro, noore gome oorengo
nowoondonanimonggo hamoo ingooteto. Nga
mamana mande ketangga nga, ngu ene hamoo
oorengo, ero ingooteto. Yo, Anutdo Setanro
ooreri, yeni kinitewero tero, ngunonggo soru
himi yeni, tunootewero tete.

9 Ene oni gurado ewa. No soru himimo oo-
rooteno, ero, ene dobooyi guraya sanggiri tero,
boguwoowaku ngu, arisa, ene komo ooreriko uro
ooroote.

10 Ene oni dobooyi nowoondoyi teyinooteku
ngu, ene Anutro soru himimo ooroote. Soru
himimo endeyoro oode, ene mereno ma sorewa.

11 Ene oni gura dobooyiboya newende biyomi
ingoro, oorootekungga ngu, ene ooreriko oo-
roote. Yo, ooreri ngundo ene newende dooben-
gootoni, nguno ene oore erewero, wenonoro oo-
roote. Ndadiro nguro, ooreri ngundo doongeyi
kuri doobengoro yokoyingo.

12 Ye noro simoone ngu, Anutdo Krayis oowooy-
imo, yengo weti mbumbuwaye kuri andan-
geyunoyingo. Ngundiro nguro, nondo nga man-
dega nga, yengo nakangoro yunooteno.

13 Ye awa awaye, ye ngu oningga (Krayis), ngu
kurimi oo ma tunooteyingomo oruwo. Ene oode
omburo ataga, nguya oorooteku ngu, ye nguro
murini ingootenggo. Ngundiro nguro, nondo nga
mandega nga yengo nakangoro yunooteno.

Ye simoo oore, nondo nga mandega nga yengo
nakangoro yunooteno. Ndadiro nguro, ye Se-
tanro yanggangoni ngu, ye kuri dagawonggoku,
nguro no mande nga nakangoro eteno.

14 Ye simooye garo, nondo yengo nga mandega,
nga nakangoro yunooteno. Ndadiro nguro, ye
Awaro murini, gome oorengo ingootenggo.

Ye awa garo, ye ngu oningga ngu kurimi oo ma
tunooteyingomo oruwoku, omburo ataga, nguya
oorooteku ngu, ye nguro murini ingootenggo.
Ngundiro nguro, no nga mandega, nga yengo
nakangooteno.

Ye simoo oore garo, ye yanggangoyedodo, Anu-
tro mande ngu yengo nowoondoyemo nguno oo-
rooteku, ngundo ye Setanro biyomini ngu, ye kuri
dagayingo. Ngundiro nguro, no nga mandega,
nga yengo nakangoro yunooteno.

15 Ye mera ngaro muri biyomi gura gura oo-
rooteku, nguro nowoondoyemo ma hahangero
oruwero. Oni gura, ene mera ngaro murini biy-
omi, nguro hahangero oorooteku ngu, arisa, ene
newendemonggo, Awaro nowoondoyi teweroyi
muringga, ngu eneno kini.

16 Noore ingooteto. Mera ngaro oni nguro
muri bidodo ngu; goweye ngaro nowoondoye
uru teweroyi; oo kenomayingoweroyi; enengo oo
sitowi ngu kenoro, nguro oni oni teweroyi muri,
ngu bidodo Awanonggo, ma ombute. Kini, ngu
merako oni nganonggo tunootete.
17 Mera ngano oo oorooteku, ngu meradodo
kinitemukowa. Yo, hamoo, oniro nowoondoye
uru teweroyi nguro murini, ko, doongeye gome
teweroyi murini nguya kinitewa. Ene oni gura,
Anutro manggowo keyoro oorooteku ngu, ene
sugi sugi oruwa.

Krayis Yisasro Mundi Oni Ngu Kuri Tunootewonggo

18 Ye nenengo Kristen simoone, nga narungga
nga ngu, naru wenga namoko tete. Kuri, ye
Krayisro mundi oni gura tunootewerroyi, nguro
mande ingowonggo. Ene ataga, Krayisro mundi
oni oowooyingga oorengo oorootenggo. Nguro
ngu, noore ingooteto. Naru wenga, ngu namoko
tunootewero teteku nga, ero ingooteto.
19 Yo, ngundiro oni ngu, noore kewooronan-
imonggo, noore yoyokoro satenggo. Ndadiro
nguro, ngundiro oni ngu, noorengo oni nenengo
kini. Yo, hamoo, ngu oni ngu noorengo oni tetoyi
ngu, ene suwooyi sano nooreya oruwato. Ene
noore kuri yoyokoyingo, nguro noore ingooteto.
Ngundiro oni ngu, bidodo noorengo oni kini, ero
ingooteto.
20 Ye kuri, Yuka Kundingiyi yoyingo, nguro ye
bidodo enengo hamoo mandeni ngu ingootenggo.

21 Ye bine, hamoo mande, ngu ma ingootenggoku, no nga mandega, nga yengo nakangooteno? Kini, ye hamoo mande ngu kuri ingootenggo. Ene ye ingoyi! Hamoo mande ngu godange mande nguno tunooteweroyi ereremo kini. Ngundiro nguro, no nga mandega nga yengo nakangoyunooteno.
22 Oni oone, ngu godange oni? Ngu oni gidaregado ngandiro etenggo. Yisas ngu ene Anutro simoo bare ko yoyoweroyi oni kini, ero etenggo. Ngundiro oni ngu, ene Krayisro mundi oni tero, Anut ko enengo Nangoni, Yisas nguya, kootu inootenggo.
23 Oni gura ene Anutro Nangoni kootu inoro yokowaku ngu, ene eweyi Anut nguya kootu inoro yokowa. Ene oni gura ene Nangonimboro newendemo hamoo tewaku ngu, ene eweyimboro nguya newendemo hamoo tero oruwa.

Yuka Kundingiyimbo Hamoo Mande Ngu Etuyeroote

24 Ye kuri mande ingoyingo. Ngu nowoondoyemo, nguno gome dowootoyiga, sugi sugi ingonduduwooya oriyi. Ye mande kuri ingowonggoku, ngu sugi ingonduduyemo gome dowooro oruwanggoku ngu, arisa, Yisasdo, eweyi Anutya ye soboyeroro, gome yodowootori, ye eneya oruwanggo.
25 Krayisdo noorengo sunggi mande, ngandiro ero gosiyoyingo. Ene sugi sugi keta oruweroyiga, ngu yunowero, Krayisdo ngundiro eyingo.
26 Nondo nga mandega yengo nakangootenoku nga ngu, oni ye ganayeroro, ye yoyoro, muri

biyomimboro oore, ngu ye etuyerootenggo ero,
nguro nakangoro yunooteno. Nguro ngu, ye
komo ingonda teyi!
27 Krayisdo Yuka Kundingiyi ye yunootoni,
yoyingo, ngu yeya oorootenggoku ngu.
Ngundiro nguro, yengo ingonduduye ngu ma
wenonootenggo. Kini, Yuka Kundingiyi, ngundo
suwooyi sano, oore oo gome ngu etuyerowa.
Yuka Kundingiyi, nguro mandeni ngu hamoo
mande oorengo, ngu godange kini. Ngundiro
nguro, ye komo Krayisro nowoondoyemo
hamoo yanggango tetoyiga, ngunonggo,
Yuka Kundingiyimbo oo etuyerooteku nguya,
ngundiya nangge keyoyi.
28 Yo, ye noro Kristen simoone, ye komo Kray-
isya nangge oriyi. Ngundiro tero ngu, asa,
ene kootuyisina, tunootewerroyi naruno, noore
ene doongeyimo yanggango dikaro, oyimo ma
yowato.
29 Yendo ngandiro ingootenggo. Krayis, ngu oni
gome nenengo oorengo, ero ingootenggoku ngu,
arisa, ye ngandiya ingoyi. Oni ene muri gome
nenengo oorengo ngu tero, ene Anutro simoongo.

3

Ataga, Noore Anutro Simoongo Oruwato

1 Ye komo gome ingoyingo yoyi! Ndadiro nguro,
Awanani Anutdo noorengo nowoondoyi oorengo
tero, ene newende noore yunoyingo. Yo, Anutdo
nooreya noro simoone, ero eyunoote. Hamoo
oorengo, noore Anutro simoongo! Mera ngaro

oni ngundo Anutro ma ingootenggo. Ngundiro
nguro, noorengo nguya ma ingootenggo.
2 Ye Kristen dobookurine, ataga nga ngu, noore
Anutro simoongo tero oorooteto. Ene kootuy-
isina, ndadiro oruwatoku, ngu ma tunooteyingo.
Ene noore ingooteto. Kootuyisina, Krayis ko
ombuteku naruno ngu, noore hamoo oorengo
kenoro, noore ene ngundiro oorengo tunoote-
wato, ero ingooteto.
3 Oni bidodo, Krayisro doongetero, sobowooro,
doongedoongoodoongo tero oorootenggoku, ngu
songo songomo nowoondoye gome oorengo
yomosiyororootenggo. Krayis, enengombo gome
oorengo oorooteku, ngundiro tero oruwanggo.
4 Oni ene weti mbumbuwa tero endeyooteku
ngu, ene Anutro mamana mande ngu tootoon-
goro, ma keyoote. Ndadiro nguro, weti mbum-
buwa teweroyi muringga, ngundo Anutro ma-
mana mande ngu tootoongoote.
5 Ye ingootenggo. Krayis ngu oni simoo
bare bidodoboro weti mbumbuwaye andan-
geyunowero tunooteyingo. Ene Krayis bungomo,
weti mbumbuwani gura ma oriyingo, ero in-
gootenggo.
6 Oni gura, newendemo Krayisro ingoro oo-
rootekungga ngu, ene weti mbumbuwa murimo
ma oruwa. Ene oni gura weti mbumbuwa,
nguro murimo oruwaku ngu, asa, noore tunoo
ingowato. Ngu oningga, ngu hamoo oorengo,
Krayis ma kenoro ingoyingo, ero ingowato.
7 Ye noro Kristen simoone, ye ingonda teyi!
Kinitetoni ngu, oni gurado ye ganayerowanggo.
Ye ingoyi, Krayis, ene oni gome nenengo oorengo.

Nguro ngu, oni ene muri gome nenengo teteku
ngu, ene nguya oni gome nenengo.
8 Kurimi oorengo, Setando weti mbumbuwa
tero oruwoku, ngundiro nangge, omburo, ataga,
nguya weti mbumbuwa tete. Ngundiro nangge,
oni simoo bare weti mbumbuwa tewero, hahang-
ero tetenggoku oni, ngu Setanromu. Ngundiro
nguro, Anutro Nangoni, ngundo omburo, Setanro
murini, koni biyomi ngu toongooro, yokowero
omburo, tunooteyingo.
9 Oni gura, ene Anutro Nangoni tero ngu,
ene weti mbumbuwa muri biyomi ngu ma tero
endeyoro oruwa. Ndadiro nguro, Anutro man-
deni murini ngu ene newendemo oorooteku
nguro. Ngundiro nguro, ene weti mbumbuwaro
murimo ma oruwa. Ndadiro nguro, ene Anutro
Nangoni oorengo.
10 Ndawu oningga ngu, Anut simoongo, ero
noore ingowero ngu, ko, ndawu oningga, ngu Se-
tanro simoongo, ero ingowero ngu, arisa, noore
ngandiro ingowato. Oni ene mande muri gome
nenengo ngu ma keyootekungga ngu, ene Anu-
tromu kini. Ngundiro nangge, oni ene dobooyi-
boro ma nowoondoyi tetekungga ngu, ene Anutro
oni nguya kini, ero ingowato.

Oni Dobooyi Nowoondoyi Teyinoweroyi, Muri Oorengo

11 Kurimimonggo, ye mande ngandiro in-
goyingo. Noore komo dobookurinanimboro
nowoondoyi teyunowato.
12 Noore Keyinro murini, ngundiro ma tewato.
Ndadiro nguro, Keyin ngu ene Setanro oni tero

oode, nguro ene koneyo Ebel, ureni kumooyingo.
Ndadiro tero nguro, ene koneyo ureyingo? Key-
inro murini, ngu biyomi, koneyo Ebelro murini,
ngu gome nenengo oorengo.

13 Ye Kristen dobookurine, mera ngaro oni
biyomimbo, yeya mundi tetoyiga ngu, arisa, ye
nguro ma soriyokowero.

14 Noore ingooteto. Noore dobookurinani,
nowoondoyi teyunootetoku, nguro noore kumoo,
nguro muri ngu kuri yokoro, noore ataga, keta
oruweroyimo tunootero oorooteto, ero ingooteto.
Oni ene dobooyiboro ma nowoondoyi tewaku
ngu, ene kumoo, nguro murimo ooroote.

15 Oni ene dobooyiboya sanggiri tero, newende
biyomi yeteku, ngu ngandiro. Anut doongeyimo
ngu, ene newendemonggo dobooyi ureni kuri
kumoowo. Ye ngu ingootenggo. Oni, ene oni
gura, ureni kumoowaku ngu, ene newendemo
suwooyi sano keta oruweroyiga ngu Anutnonggo
ombuteku, ngu eneno kini.

16 Yisasdo enengo keta oruweroyiga ngu
yokoro, noore hoorooweyeroyingo. Noore nguno
ingooteto. Yisasdo, noorengo nowoondoyi tero
kumooyingo, ngu nowoondoyi teweroyi muri,
ngundo noore etuyeroote. Nguro ngu, noore
nguya dobookurinani, hoorooweyerowero,
meyero oode kumoowato.

17 Oni gura ene mera ngaro oo moore, ene
dobooyi gura kenootoni oo kinitetoni, nguro ene
ma nowoondoyi tero, oo ngu gura ma inoro ngu,
asa, noore kuri watayi. Anutro nowoondoyi
teyingongga, ngu ene newendemo ma ooroote,
ero ingowato.

18 Ye, noro Kristen simoone, noore mandeno ko
manggonanimbo nangge, dobookurinanimboro
ma nowoondoyi tero ewato. Kini, noore komo
nowoondonani hamoomonggo nguya nowoon-
doyi teyunoro, ko gome tero hoorooweyerowato.

Anutro Nowoondoyemo Hamoo Tero Ngu, Anutro Ma Sosorewanggo

19 Anutdo newende noore yunootoni, nguno
noorendo enengo mandeni hamoo oorengo,
ngu keyooteto. Ngundiro nguro, noore
eneya nowoondonani gobooro yero, enengo
imakeyingo murinimo oruwato.
20 Ngundiro nangge, noore biyomi gura tetooye,
nowoondonani ngundo nguro wirikoyerowaku
ngu, asa, noorengo nowoondonani, ngu
imakeyingomo oruwa. Ndadiro nguro,
Anutro nowoondoyiningga, ngundo noorengo
nowoondonaningga ngu dagate. Yo, hamoo,
Anutdo ngu oo bidodo nowoondonanimo
oorooteku, ngu ingomukoote.
21 Ye Kristen dobookurine, ene noorengo
nowoondonani, ngundo ma wirikoyerootoni
ngu, arisa, noore Anut doongeyimo yanggango
dikawato.
22 Nguro noore oo guraro Anutno sumoo
ero yemboongewatoku ngu, asa, ene oo ngu
yunowa. Ndadiro nguro, noore enengo mamana
mande ngu keyoro, ngunonggo ngu noorendo oo
teweroyi Anutdo ingooteku, ngu teteto.
23 Enengo mamana mande ngu ngandiro.
Noore komo, enengo Nangoni Yisas Krayisro
nowoondonanimo hamoo tero, ko, noore

komo oni dobookurinanimboro nowoondoyi teyunowato. Enengombo kuri ngundiro eyingo.
24 Ene oni gura, Anutro mamana mande ngu keyowaku ngu, asa, ene Anutya gobooro oodori, Anutdo ngu oningga nguya, newendemo uro oorooteri. Anut enengo Yuka Kundingiyi, noore yunootoni, noore Yukani ngundo etuyerootoni, ingooteto. Anut noore nowoondonanimo ooroote, ero ingooteto.

4

Anutro Yukani, Ko, Yuka Biyomi

1 Ye, noro Kristen dobookurine, mera nga bidodomo, ingondudu eyingo oni godange oowooyingga tunootero endeyootenggoku, nguro ngu, ye nguro mande nguro nowoondoyemo hamoo ma tewero. Ngu oni ngundo, yeno omburo ewanggo. Noore Anutnonggo Yuka Kundingiyi yunootoni, ngunonggo yeno eteto, ero ewanggo. Ene ye yuka bidodoboro nowoondoyemo hamoo ma tewero. Kini, ye komo yuka bidodo, towooyeroya kenoyi. Ene Anutnonggo, bine ombute, ngundi, kini bine.
2 Ye mete Anutro Yuka Kundingiyi, ngu ngandiro ingowanggo. Oni bidodomonggo ewanggo, Yisas Krayis ngu kuri oni kirarongo tunooteyingo etenggoku oni ngu, Anutro Yuka Kundingiyingga, ngudodo oorootenggo.
3 Ngundiro nangge, oni bidodo, Anutdo Yisas merako, ngano ma soweyoyingo, ero etenggoku

oni nguno, yuka gura eneno ooroote. Ene Anutromu kini. Ngundiro oni ngu, Krayisro mundini oni nguromu. Kuri, ye Krayisro mundi oni ombuwa, ero etoyi ingoyingo. Ene kuri omburo, ataga, merako ngano oorooteku nga.

4 Ye noro Kristen simoone, ye ngu Anutromu, nguro yendo ngu ingondudu eyingo oni godange, ero etuyeroyingo ngu, ye kuri wongooyi uyingo. Ndadiro nguro, Yuka Kundingiyingga, ye nowoondoyemo oorooteku, nguro yanggangoningga, ngundo Setanro yanggangoni merako ngano oorooteku, ngu kuri dagate.

5 Ngu oni ngu, ene mera nogo ngaro oni. Ngundiro nguro, enengo mande biyomiye nguya, mera ngaromu nangge. Nguro ngu, mera ngaro oni biyomi, ngundo ngu, enengo mande biyomi etenggoku, ngu ingootenggo.

6 Noore ngu Anutromu. Oni ene Anut ingootenggokungga, ngundo ngu, ene noorengo mande nguya ingootenggo. Ene Anutro oni kini ngu, ene noorengo mande nguya ma ingowanggo. Ngu sunggigano nguno, noore ingooteto. Hamoo mandeboro yukani, ko, godange mandeboro yukani, ngu nenengo oorengo wirikoro ingowato.

Nowoondoyi Teyingo Muringga, Anutdo Nguro Simburi

7 Ye Kristen dobookurine, noore komo dobookurinanimboro nowoondoyi tewato. Ndadiro nguro, oni dobooyiboro nowoondoyi teyingo muringga, ngu Anutro murini oorengo. Oni ene nowoondoyi teweroyi muringga, ngu keyowaku

ngu, ene Anutro nangoni tero, ko, ene Anutro murini nguya, gome watayi tewa.
8 Ene oni dobooyiboro ma nowoondoyi tewaku ngu, ene Anutro murini nguya, ma ingoote. Ndadiro nguro, Anut ngu ene nowoondoyi teyingo muringga, nguro simburi oorengo.
9 Anutdo ngu noorengo nowoondoyi tero, enengo Nangoni guranangge yeni, ene merako ngano omburo, noore enengo ketangga, ngu yunowero ombuyingo. Noore nguno ingooteto. Hamoo oorengo, Anut ene noorengo nowoondoyi urungga oorengo teyingo, ero ingooteto.
10 Noore koretero, Anutro nowoondoyi ma teyinoyingo. Kini, koretero Anutdo noorengo nowoondoyi teyunoyingo. Ndadiro nguro, Anut enengombo nangge, newende noore yunoro, enengo Nangoni yeni, merako ngano omburo, ngundo noorengo weti mbumbuwanani andangero yokowero ombuyingo.
11 Ye Kristen dobookurine, ngu muringgano nguno, Anutdo noorengo nowoondoyi teyunoyingo ngu etuyeroote. Ngundiro nguro, noore nguya komo dobookurinanimboro nowoondoyi teyunowato.
12 Oni gurado ene Anut kuri ma kenoyingo. Ene noore doboonani nowoondoyi teyunowatoku ngu, asa, Anut nooreya oruwa. Yo, Anutro nowoondoyi teyingongga ngu, nooreno gome nenengo enggedodo teroruwa.
13 Anut enengombo, enengo Yuka Kundingiyi yunoyingongga, nguno noore ingooteto. Noore eneya oodooye, ene nguya nooreno oruwa, ero ingooteto.

14 Noore enendo oo tewoku ngu kenoro, nguro
mandeni wesiyoro ngandiro ero etuyerooteto.
Awando enengo Nangoni yeni, mera ngaro oni
simoo bare bidodo, ko yoyowero ombuyingo.

15 Oni gurado nguro mandeni ero ewa, Yisas
ngu Anutro Nangoni, ero ewaku ngu, arisa,
Anutdo ngu oningga, ngu newendemo uro, nguya
oodori, ko Anutdo ngu oningga nguya, gobooro
oorooteri.

16 Ngundiro nguro, noore hamoo ingooteto.
Anutdo noorengo nowoondoyi teyingongga, ngu
ingoro, noore nguro nowoondonanimo hamoo
tewa. Anut ngu nowoondoyi teyingo mur-
ingga, nguro simburi oorengo. Oni ene nowoon-
doyi teyingo muringga, nguno oorootekungga
ngu, asa, ngu oningga ngu, ene Anutya oodori,
Anutdo ngu oningga nguya newendemo uro
nguya oruwari.

17 Nowoondoyi teyingo muringga ngu,
nooreno gome nenengo oorengo tunootewaku
ngu, asa, noore mera ngano oorootetokuno,
ngundiro muringga, yanggango urungga
tunootero, nguno noore Krayis enengo kirarongo
oorooteto. Ngundiro nguro, noore kootuyisina,
wirikoyeroyingo naru urungga nguno ma
sosorewato.

18 Oni ene dobooyiboro nowoondoyi tero oo-
rootekungga ngu, ene dobooyiboya ngu ma
sosorewa. Kini, ene nowoondoyi teweroyi mur-
ingga, ngu gome oorengo tetoni tunooteteku ngu,
asa, ngundo sosoreweroyingga, ngu owero an-
dangetoni toongewa. Sosoreyingo, nguro da-
moni ngu ngandiro. Oni ene weti mbumbuwani

tewoku, gumi biyomi yoweroyimboro ingondudu
tero, nguro sosorete. Yo, hamoo, oni sosoretoyiga
ngu, noore ingooteto. Nowoondoyi teweroyi
muringga ngu, eneno gome nenengo oorengo ma
tunootetoni, ooroote.
19 Anutdo koretero oorengo, noorengo
nowoondoyi teyunootoni, nguro noorebana
dobookurinanimboro, nguya nowoondoyi
teyunowato.
20 Ene oni gurado ewa, no nowoondone Anut
inooteno, ero, ene dobooyiboya newende biyomi
yewaku ngu, asa, ngu oningga, ngu ene godange
ewo. Ndadiro nguro, oni gura ene dobooyi
kenoro, nguro ene nowoondoyi ma teyinowaku
ngu, asa, ene Anut ma kenoweroyingga, ngu
nguya, newende inoweroyi, ngu ereremo kini.
21 Nga mamana mandega nga ngu, noore Kray-
isnonggo yoyingo, ngu ngandiro. Oni gura, ene
newende Anut inoro ngu, asa, ene komo dobooy-
iboro nguya newende inoni.

5

Anutro Nowoondoyemo Hamoo Teyingo, Ngundo Mera, Ngaro Yanggangoni Dagatenggo

1 Oni bidodo, Yisas, Anutro Nangoni, ene oni
Anutdo noore ko yoyowero ero rogo teyingo,
nguro nowoondoyemo hamoo tero, ene Anutro
simoongo oorengo tero oorootenggo. Yo, hamoo,
oni bidodo ngu, enengo nowoondoye ngu awaye
ngu inoro, ngunonggo, enengo simoongo nguya
nowoondoye yunootenggo.
2 Ngundiro nangge, noore nowoondonani, Anut
inoro, ngunonggo, noore enengo mamana mande

ngu keyoro ngu, asa, noore ngu muringga, nguno
ingooteto. Noore Anutro simoongo, nguro nguya
nowoondoyi teyunooteto.
3 Ene noore Anutro mamana mandeni ngu
keyowatoku ngu, arisa, noorengo nowoondonani
ngu Anut inoro, nguro enengo mamana mandeni,
ngu keyoweroyi, ngu kowuri kini.
4 Oni bidodo Anutro simoongo tero ootooro,
ene mera ngaro muri biyomi ngu andangero
yokoyingo. Noore Anutro nowoondonanimo
hamoo tetetoku muringga, ngunonggo, noore
ebeno yanggango tero, mera ngaro muri biyomi
ngu dagateto.
5 Onendo, ene ebeno yanggango tero, ene mera
ngaro muri biyomi ngu dagawo? Oni, ene Yisas
ngu Anutro Nangoni, nguro newendemo hamoo
tewokungga, ngundo ene mera ngaro yanggan-
goni, ngu dagawa.
6 Yisas Krayis ene sono kundingiyi gimuweroyi,
nguro murimo nguya omburo, ko, enengo sidu-
darowo de omukondinonggo wendootoni, nguya
ombuyingo. Ene sonoro muri, ngunonggo
nangge, ma ombute. Kini, ene sonoro murini,
ko, sidudaroro murimo, nguya ombuyingo. Yuka
Kundingiyi ngu, ene mande hamoo nangge
eweroyi, nguro simburi. Yo, Yuka Kundingiyi,
ngundo ngu Krayisro murini, wesiyoro ero noore
etuyeroote.
7-8 Ngundiro nguro, mande kabusa ngu bidodo
Yisasro ero yootunoote. Ngu ngandiro: Yuka
Kundingiyi, sono, sidudaro ngu oo kabusaga,
ngundo Yisasro murini, nenengo tunoo etuye-
roote.

9 Onindo mande ero wesiyootoyi, noore ingooteto. Ene Anutdo mande, ero wesiyooteku, ngundo ngu, onindo mande etenggoku, ngu hamoo oorengo dagayeroote. Anutdo nga mandega ewoku nga ngu, ene, enengo Nangonimboro mande eyingo.

10 Oni, ene Anutro Nangoni, nguro newendemo hamoo teteku ngu, asa, ngu oningga ngu, ene Anutdo mandega wesiyoro ewokungga, ngu ene kuri newendemo ingowo. Ene, oni Anutro newendemo hamoo ma teyingo ngu, ene Anutro Nangoni, nguro mandeni hamoongga Anutdo eteku, nguro newendemo hamoo ma tete. Ngu muringga nguno, enengo newendemo hamoo, ngu andangero yokootoni, nguro ene Anutya ngandiro ewa, Anutdo godange, ero ete.

11 Ngu hamoo mandega Anutdo ero wesiyooteku, ngu ngandiro. Anutdo ene kuri suwooyi sano keta oruweroyiga, ngu yunoyingo. Ngu ketangga, enengo Nangonimo oorooteku, ngu Anutdo noore yunoote.

12 Oni, ene Anutro Nangoni, ngu woorogongoro ngu, ene ngu keta sugi sugi oruweroyiga ngu yowa. Ene oni Anutro Nangoni, nguno ma woorogongoro ngu, asa, ene ngu ketangga ngu ma yowa.

Noore Ingooteto. Noore Suwooyi Sano Keta Oruweroyiga Ngudodo Oorooteto

13 Nondo nga mandega nga, yengo nakangoro yunooteno. Ndadiro nguro, ye Anutro Nangoni, nguro ingootoyiga, nowoondoyemo hamoo

tetoni, ye nguno hamoo ingootenggo. Ye ngu su-
wooyi sano keta oruweroyiga, ngu kuri yoyingo,
ero ingootenggo.
14 Nguro ngu, noore Anutro ingondudu ngu
keyoro oode, ngunonggo noore oo guraro Anutno
yemboongewatoku ngu, arisa, Anutdo noorengo
yemboongengga ngu hamoo ingowa. Ngundiro
nguro, noore Anutro ma sosorewato. Kini, noore
mete Anut tanggeyimo oorowuwato.
15 Nguno noore ingooteto. Ene noorengo kira
eyingongga, ngu bidodo ene ingowa. Ngundiro
nguro, noore ngu ingooteto. Noore eneno oo gura
yunoni, ero yemboongewatoku ngu, asa, ene oo
ngu noore yunootoni yowato, ero ingooteto.
16 Oni gurado dobooyi gura ngu weti mbum-
buwa tetoni, kenoro ngu, ene Anutno ngu
oningga, hooroowero yemboongetoni, nguro
Anutdo enengo mbumbuwani andangero yokoro,
enengo keta oruweroyi ngu inowa. Ene oni ene
weti mbumbuwa tewero hahangero oorooteku,
oningga ngu, hooroowero yemboongeweroyim-
boro ma eteno. Ngundiro weti mbumbuwa,
nguro oni kumooro, Setanro ende de nombo
ma kumooweroyimo, nguno uwero teteku, nguro
yemboongeyi, ero ma eteno.
17 Muri bidodo nenengo kini, ngu muri, ngu
bidodo weti mbumbuwa. Ene weti mbumbuwa
gidarega, ngundo oni yoyeni, Setanro ende de
nombono ma uwanggo.
18 Noore ingooteto. Oni bidodo, Anutro
simoongo tero oorootenggoku ngu, ene
weti mbumbuwaro murini, ngu ma keyoro
oorootenggo. Ndadiro nguro, Anutro Nangoni

enengombo enengo simoongo gome soboyeroote.
Ngundiro nguro, Setando kandeyi, ngu onino
nguno yero ma yodowoowa, ero ingooteto.
19 Noore ingooteto. Noore ngu Anutro
simoongo oorooteto. Ene oni mera bidodomo
ngu, Setando nguro tabango tero ooroote, ero
ingooteto.
20 Yo, hamoo, noore tunoo ingooteto. Anu-
tro Nangoni, ngu kuri ombuyingongga ngu, ene
noore ingondudu gomemu yunoweroyimboro
ombuyingo. Ngunonggo ngu, noore ngu Anutga,
ngu hamoo oorengo gome watayi. Noore Anut
hamoongga nguya, enengo Nangoni Yisas Krayis,
nguya gobooro oorooteto. Hamoo oorengo, ene
Anut oorengo, ene keta sugi sugi oruweroyi,
nguro simburi.
21 Arisa, ye nenengo Kristen simoone, ye komo
godange anut nguro yengombo, yengo gome
soboyeroyi! Ngu hamoo oorengo, ero eteno.

ANUTRO MANDE KETA
The New Testament in the Rawa Dialect of the Rawa Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Rawa long Niugini

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Rawa (Rawa) (Rawa)

Dialect: Rawa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
7f5bc84a-4dea-522b-980c-a11c545b87cc